

Lia Piano

Escriptora, publica 'Planimetria d'una família feliç' (Empúries / Seix Barral)

Una família anàrquica i hilarant governa el debut literari de Lia Piano, que ficciona la seva infantesa als anys 70. Uns pares despreocupats, dos germans esbojarrats i una bona pila d'animals acompanyen la protagonista en un llibre que encomana felicitat

“No abandonem mai les cases de la nostra infantesa”

◆◆◆◆◆ Núria Juanico Llumà

La infantesa pot ser un lloc meravellós on està “prohibit prohibir”, la porta d'entrada de casa sempre queda oberta i qualsevol dia 50 gallines poden envair el menjador. L'escriptora Lia Piano (Gènova, 1972) va créixer en una família anàrquica i esbojarrada que, després de voltar pel món, va desplegar les arrels en una casa familiar genovesa on regnava la llibertat. A *Planimetria d'una família feliç* (Empúries / Seix Barral), Piano parteix d'aquelles vivències per donar corda a la imaginació i construir la història de la Tapdebassa, els seus dos germans –el Gioele, tartamut i fascinat per la química, i el Marco, que sempre corre despulat per casa–, un pare silencios i una mare que mai troba les ulleres. Filla del cèlebre arquitecte italià Renzo Piano, Lia Piano debuta a la literatura amb una novel·la que encomana la felicitat salvatge dels dies sense preocupacions ni obligacions.

Quin retrat ha volgut fer de la infantesa?

La idea no era escriure la història d'una infància, sinó escriure una història des d'una perspectiva infantil. La infància no és el tema, és la mirada a través de la qual s'explica aquesta família. La qüestió del punt de vista és fonamental en aquesta novel·la. Explico la història d'una família excèntrica que emprèn un esforç desesperat: esdevenir normal. Serà un fracàs complet. Per relatar-la he escollit com a narradora una nena de sis anys, que encara no té els mitjans crítics i emocionals per entendre què passa a la seva família. Es tracta d'una família explicada des d'un metre d'alçada. I a una alçada d'un metre la realitat és completament diferent.

Tenim la infantesa idealitzada?

Idealitzada o demonitzada, segons cada cas. Mai mirem amb calma el nostre passat. I és una sort, perquè en cas contrari no escriuríem novel·les.

A l'inici del llibre diu: “Les imatges són totes de debò, però els fets i personatges són fruit de la imaginació”.

Quan escrivia necessitava estar ancorada a la realitat, tenir alguns

STEFANO GOLDBERG / EMPÚRIES

punts de referència. Així que vaig decidir que la casa real de la meva infantesa seria l'únic personatge que realment existia de la novel·la. I he jurat obediència a la seva planimetria. Per aquest motiu totes les imatges de la novel·la són reals. Només havia de recuperar-les, aprofundint en la meva memòria.

El pare és el personatge més silenciós de la novel·la. Sempre que apareix està muntant o desmuntant coses. Quines similituds té amb el seu pare real, l'arquitecte Renzo Piano?

La novel·la també és un homenatge a la llibertat i al goig de viure que vaig experimentar durant la

“LA LLAR ÉS EL LLOC ON, DES DEL SEU INTERIOR, COMENÇEM A DEFINIR-NOS”

meva infantesa. Però també és una broma, una burla a la meva família real. El personatge del pare passa el temps construint un veler al soterrani. Quan el té acabat, s'adonà que és massa gran perquè passi per la porta. I es veurà obligat a enderrocar part de la casa.

Com va ser créixer en un entorn marcat per la llibertat i l'anarquia? És molt satisfactori! Però també hem de considerar que la llibertat té un preu. A les novel·les i a la vida real.

És una família extraordinària i alhora perseguida pel desig de ser normal.

És una doble pulsio que recorre tota la novel·la: d'una banda, el desig de ser com tothom i, de l'altra, la consciència que aquest és un objectiu inabastable. Jo prenc partit a favor de la diversitat. El desig de “normalitzar-se” marcarà el final d'aquesta família.

Per a la protagonista, la manera de ser normal és la religió. Com la va viure, vostè?

La novel·la està ambientada en una ciutat italiana de províncies a mitjans dels anys setanta. És autobiogràfica: quan vaig arribar a Itàlia mai havia vist un crucifix i mai havia posat els peus en una església. El primer dia d'escola, la primera lliçó va ser la història del pare-nostre. Creia que aprendre les paraules d'oració significava ser acceptada, però tampoc ho vaig aconseguir mai.

La casa familiar no només és un personatge bàsic per al relat, sinó que gairebé pren vida a través de la família que l'habita. Quina relació té amb la seva casa d'infantesa?

La casa de la nostra infantesa és com el nostre cos, però és més gran. Després de la nostra pell, aquesta és la primera experiència mitjançant la qual establim un interior i un exterior. La llar és el lloc on, des del seu interior, comencem a definir-nos. De fet, crec que no abandonem mai les cases de la nostra infantesa.

Han definit la novel·la com una “autobiografia màgica”. ¿Hi està d'acord?

Aquesta definició prové de Maurizio Maggiani, un gran escriptor que va tenir la generositat de llegir la meva novel·la. Li dec una definició reveladora. Al llibre hi ha veritats, falsedats i versemblança. És impossible, fins i tot per a mi, separar aquests tres plans.

És una història que, per damunt de tot, transmet felicitat. Per què era important encomanar aquest sentiment?

Perquè la lleugeresa és un estat d'ànim que s'ha de cultivar. És molt diferent de la superficialitat, tot i que sovint es confonen. La ironia té un poder subversiu. Fins i tot pot capgirar el món, sense que ningú es faci mal. ◆◆